

Årsredovisning 2019

Naturbruksförvaltningen



Innehållsförteckning

1 Sammanfattning och viktigaste händelser.....	4
1.1 Sammanfattning	4
1.2 Viktigaste händelserna	4
2 Regional utveckling	6
2.1 En ledande kunskapsregion.....	6
2.2 En region för alla.....	6
2.3 En region där vi tar globalt ansvar	7
2.4 En region som syns och engagerar	7
3 Regiongemensamt arbete	9
3.1 Verksamhetens miljöarbete	9
3.2 Folkhälsa	10
3.3 Mänskliga rättigheter och jämlik vård	10
3.4 Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete.....	10
3.5 Lärdomar/förbättringsområden efter genomförd intern kontroll 2019.....	11
3.6 Inköp	11
4 Mål och fokusområden.....	12
4.1 Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen.....	12
4.1.1 Arbetsmarknaden ska utvidgas genom hållbara transporter och samverkan med näringsliv och forskning i Västra Götaland.....	12
4.1.1.1 Göra Västra Götaland till modell för hållbar landsbygdsutveckling och samspel stad/land	12
4.1.1.2 Stärka VGRs arbete med matchningen på arbetsmarknaden.....	13
4.1.1.3 Västra Götalandsregionen ska verka för att stärka innovationskraften i Västra Götaland.....	13
4.1.2 Skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska	14
4.1.2.1 Bryta utanförskap och segregation och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv	14
4.1.3 Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska	14
4.1.3.1 Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar	15

4.1.3.2	Bättre möjligheter till livsmedels- och energiproduktion samt stimulera ökad användning av biogas	15
4.2	Västra Götalandsregionen ska erbjuda god arbetsmiljö för medarbetarna, kunna behålla och rekrytera rätt kompetens	16
4.2.1	Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras	16
4.2.1.1	Fortsätta utveckla modellen för lönekarriär och kompetensutveckling	16
4.2.1.2	Stimulera uppgiftsväxling, nya arbetsätt och arbetsrotation	16
4.2.1.3	Utveckla arbetsgivarvarumärket.....	17
4.2.2	Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska	17
4.2.2.1	Satsa på ledarskap.....	18
4.2.2.2	Systematisera arbetsmiljöarbetet, breddinföra goda exempel och utveckla det hälsofrämjande arbetet	18
5	Medarbetare.....	19
5.1	Arbetsgivarvarumärket.....	19
5.2	Chefsförutsättningar	19
5.3	Hälsa och arbetsmiljö	19
5.3.1	Sexuella trakasserier.....	19
5.4	Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys.....	19
5.4.1	Nettoårsarbetare volymförändring jämfört med motsvarande månad föregående år.....	20
5.5	Arbetsmarknadsinsatser	21
6	Ekonomiska förutsättningar.....	22
6.1	Ekonomiskt resultat.....	22
6.1.1	Resultaträkning för utförare regional utveckling	22
6.1.2	Intäktsutveckling	23
6.1.3	Kostnadsutveckling	23
6.2	Åtgärder vid ekonomisk obalans.....	23
6.3	Eget kapital.....	23
6.4	Investeringar.....	23

Bilagor

Bilaga 1: Bokslutdokument 191231

1 Sammanfattning och viktigaste händelser

1.1 Sammanfattning

Naturbruksstyrelsen ansvarar för naturbruksskolorna och den biologiska yrkeshögskolan (BYS) i regionen. Naturbruksstyrelsen och dess skolor har två perspektiv på sitt uppdrag från Regionutvecklingsnämnden - utbildning och regional utveckling. I förvaltningen bedrivs gymnasieutbildning inklusive särskola, vuxenutbildning inom yrkesvux och yrkeshögskola med totalt ca 1000st elever/studerandeplatser, samt kunskap- och kompetenscentra till stöd för de gröna näringarnas tillväxt och utveckling.

Vi kan nu sammanfatta vår elevstatistik för 2019. Vi har under året haft drygt 33 000 elev veckor. Detta är 3,4 % lägre än 2018 och 6 % lägre än budget. Gymnasiet är 4,3% högre än 2018 och 2,1% högre än budget vilket är positivt. Det som är lägre jämfört med budget och föregående år är främst Biologiska Yrkeshögskolan och de uppdragsutbildningar som genomförts. Dessa har minskat med ca 30% vilket också var planerat utifrån de tilldelningsbeslut som tagits av myndigheten för yrkeshögskolan.

	Utfört 2019	Budget	Utfört 2018
Naturbruksprogrammet	18 250	17 882	17 492
Skog mark o djur	1 642	1 630	1 703
Komvux	4 923	6 150	3 281
Yrkeshögskolan	7 422	7 520	10 616
Uppdragsutbildning	773	1 930	1 071
Totalt	33 010	35 112	34 163

1.2 Viktigaste händelserna

Höstens skolstart har fungerat bra ute på naturbruksskolorna med fler elever i gymnasieskolan jämfört med föregående år. Avhoppen har varit lägre till antalet än tidigare på grund av stort engagemang från hela verksamheten, bland annat vid terminsstarten. Förvaltningen har också gjort en satsning på heltidsmentorer som gett mycket gott resultat. Heltidsmentorerna arbetar förebyggande och främjande med elevvård, vilket är en tillgång för alla elever. Inom kompetenscentrum pågår arbetet med ett flertal projekt. Ett av projekten som startade under året är Green Valleys, ett treårigt projekt med mål att etablera en utvecklingsplattform för att demonstrera hur bioraffinering kan nyttja gräsmarker till att leverera hållbart producerade energiprodukter och proteinfoder, för raffinering av gräs. Arbetet går enligt plan och nu startar upphandling av utrustning. Testkörning planeras under våren 2020. Inom området för fastighetsfrågor påbörjades arbetet med genomförandeplanering för Axevalla hästcentrum under fjärde kvartalet 2019.

Naturbruksförvaltningen och Naturbruksstyrelsen har under 2019 inlett ett gemensamt arbete där syftet varit att ta fram en målbild för perioden 2020-2025. Ett viktigt fokus har varit att involvera så många som möjligt i processen i syfte att lägga ut en kompassriktning för verksamhetens arbete fem år framöver som alla står bakom. Delaktighet, tillit och engagemang är alla viktiga förutsättningar i arbetet med Målbild 2025. Arbetet har utgått

från de statliga styrdokument som styr verksamheten samt det årliga uppdraget från regionutvecklingsnämnden. Bakgrund till arbetet med att ta fram en målbild för verksamheten är en lång tid av omställning inom Naturbruk, där bland annat flera skolenheter lagts ned och verksamheten strukturerats om. Med denna bakgrund fanns ett behov av att arbeta med att skapa stabilitet och struktur samt att lyfta blicken och bygga framtidstro.

Förvaltningen har även arbetat med att vidareutveckla det systematiska utvecklingsarbetet. Där syftet varit att hela tiden söka möjliga förbättringar. Allt för att våra elever och studerande ska nå lite längre i sin kunskapsutveckling. Målsättningen är att analysen av årets resultat ska återkopplas till verksamheterna och i slutändan påverka hur respektive enhet planerar sin resursfördelning och i förlängningen hur den enskilda pedagogen planerar sin undervisning så att våra elever och studerande ges ännu lite bättre möjligheter att nå målen.

Den ansvarstagande samhällsmedborgaren är ett centralt begrepp som genomsyrar hela Naturbruksförvaltningens arbete för att gynna den gröna näringen. Inom utbildningarna kombineras kvalitetsarbetet med digitalisering för att utveckla och stödja globala mål för hållbar utveckling Agenda 2030. De gröna näringarnas utveckling i Västra Götaland är av central betydelse inte bara för länet, landsbygden och de enskilda näringsidkarna utan i högsta grad för landets långsiktiga försörjning av livsmedel.

I arbetet med politisk organisation fick styrelsen för folkhögskolorna och naturbruksstyrelsen ett uppdrag att "söka effektiva samarbetsformer där resurser ställs till förfogande över förvaltningsgränserna". Arbetet med att hitta former för uppdraget startade upp under 2018 och har fortsatt under 2019. Detta arbete ska nu utvecklas vidare under 2020.

Västra Götalandsregionen har som mål att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare 2025 och för att kunna nå detta mål behöver våra chefer rätt organisatoriska förutsättningar. Chefskapet i regionen ska vara baserat på värdegrund, mål/resultat, utveckling och kommunikation. Koncernledningen gav förvaltningarna i uppdrag att under första kvartalet 2019 säkerställa en effektiv ledningsorganisation som följer normtalen för antalet underställda medarbetare. Uppdraget gällde främst "linje två chefer". Uppdraget genomfördes inom naturbruksförvaltningen under våren 2019. Den nya ledningsorganisationen startade sedan sitt arbete i början av maj. Under hösten har verksamhetens chefer dels genomfört regionens arbetsmiljöutbildning dels startat upp en ledningsgruppsutbildning i syfte att effektivisera och tydliggöra verksamhetens ansvars- och beslutsprocesser.

2 Regional utveckling

Avsnittet beskriver arbetet utifrån den regionala utvecklingsstrategin Västra Götaland 2020 - strategi för tillväxt och utveckling (VG2020).

2.1 En ledande kunskapsregion

Ett fokuserat utvecklingsarbete ska bidra till hållbar utveckling i regionen. Utveckling av test- och demonstrationsarenor är en av Västra Götalandsregionens prioriteringar. Förvaltningens kunskaps- och kompetenscentrum utvecklar skolornas testmiljöer för att ytterligare attrahera extern forskning till våra skolor. I förvaltningen har under året bedrivits 13 utvecklingsprojekt. En undersökning har genomförts vilken visar att samarbetspartners uppfattar förvaltningen som flexibel, framåtsträvande och en god samarbetspart.

Pedagogisk utveckling och digitalisering har varit två av årets fokusområden och flera aktiviteter har genomförts. En aktivitet var att anpassa och testa telepresence-robotar i undervisningen för vilket Naturbruksförvaltningen erhöll Västra Götalandsregionens klimatväxlingsmedel. Synligheten i media var stor - förutom sociala medier rapporterade sju lokaltidningar och två radiokanaler om projektet. Under höstterminen placerades telepresence-robotarna ut på enheterna där de testkörts av personal och elever. Kommande år sker en fortsatt utveckling av verktygen så att de kan användas i fler skolmiljöer än klassrum och skarpa tester kommer att göras inom vuxenutbildningen.

Västra Götaland ska ha ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande. Samtliga gymnasieelever på naturbruksprogrammet läser kursen entreprenörskap och under 2019 gjordes en satsning för att fler elever skulle driva UF-företag. Det resulterade i att detta läsår driver 131 elever tillsammans 54 UF-företag inom vår förvaltning, vilket är en ökning med 291% från föregående läsår.

En kartläggning/nulägesanalys av förutsättningarna att arbeta med kvalitetsutveckling i hela förvaltningens verksamhet enligt SIQ:s managementmodell har påbörjats och kommer att utvecklas under kommande år. SIQ är Institutet för kvalitetsutveckling, vilket verkar utifrån ett regeringsuppdrag om att utveckla svenska verksamheter för ökad kvalitet och konkurrenskraft. Under de två senaste åren har medarbetare inom förvaltningen kompetensutvecklats inom spets och bredd i SIQ:s kvalitetsledningssystem, ISO och processledning.

2.2 En region för alla

Naturbruksförvaltningen genomför grundutbildningar till yrkeshögskoleutbildningar för regionens medborgare i första hand och våra semidistanskoncept för vuxenutbildning fungerar väl.

Naturbruksförvaltningen har i samverkan med Angereds folkhögskola utvecklat integrationsutbildningar på Angereds gård. Det har inneburit att studerande fått utbildning främst inom grönyteskötsel och odling av trädgårdsprodukter. Sökandetalet inför vårens kurser är bra.

Under året bedrevs också integrationsutbildningar med språkstödsinsatser på Naturbruksskolan Sötåsen och i Dingle. Ett samarbete med Lärcentrum Falköping har inletts och kommer att resultera i nya utbildningar under kommande år.

Förvaltningen har under året arbetat på flera sätt för att fler elever ska fullfölja sina studier. För att ge alla elever en tryggare start på läsåret ökades personaltätheten de första veckorna av terminen. Detta möjliggjordes genom en kraftsamling från hela personalgruppen inom naturbruksförvaltningen. Förvaltningen har också gjort en satsning på heltidsmentorer på alla skolenheter. Heltidsmentorerna arbetar förebyggande och främjande med elevvård, vilket är en tillgång för alla elever. Resultatet av dessa båda insatser är att avhoppet minskat och att fler elever fullföljer sina studier.

2.3 En region där vi tar globalt ansvar

Det är avgörande att öka takten i omställningen till ett hållbart samhälle och Naturbruksförvaltningen driver eller är delaktiga i ett flertal projekt där förvaltningens anläggningar nyttjas som test-, forsknings- och demonstrationsmiljöer. På temat hållbar livsmedelsproduktion har det i olika projekt under året undersökts hur nya grödor och produkter kan komma in och etableras på den svenska marknaden, hur viltkött kan användas i offentliga kök. Det har även demonstrerats hur lokala råvaror kan användas i offentliga kök. Två tematräffar för upphandlare har hållits med deltagare från 25 av regionens kommuner.

För att hitta nya grödor och produkter har vi bedrivit test- och demonstrationsodlingar med vegetabiliska proteiner på Naturbruksskolorna Sötåsen och Uddetorp och i ett samverkansprojekt med bland andra RISE har nya produkter från gröna åkerbönor tillagats och testats av elever och andra konsumenter. Inom ramen för ett projekt om hållbart markanvändande i området stad – land har en modellodling tillskapats och en utbildning inom småskalig odling startat.

2.4 En region som syns och engagerar

Inom ett EU-finansierat Erasmusprojekt har gymnasieelever och personal möjlighet att åka utomlands i lärandesyfte och för erfarenhetsutbyte. Under läsåret 19/20 genomförde totalt 29 elever sitt arbetsplatsförlagda lärande (APL) i Frankrike, Holland och Tyskland. 12 yrkeslärare åkte till respektive länder för att vidareutveckla gemensamma bedömningsunderlag angående APL. För att säkerställa fortsatt extern finansiering av lärande och erfarenhetsutbyte på Naturbruksförvaltningen har en ansökan för kommande läsår förberetts.

Naturbruksförvaltningen har arrangerat ett flertal kunskaps- och inspirationsaktiviteter såsom kvällsföreläsningar, öppet hus och fältvandringar där dryga 1000 deltagare tagit del av våra verksamheter, inspirerats av forskningsresultat och erhållit ny kunskap inom hållbar landsbygdsutveckling, livsmedelsförsörjning, digitalisering och energi.

Under sommarlovet fick besökare till Dalénium Science Center uppleva teknikhöjden i dagens skogs- och lantbruk genom att Naturbruksförvaltningens simulatorer fanns att provköra i en samproducerad

sommarutställning. Ca. 2000 personer provade simulatorerna som totalt användes i drygt 1100 timmar. Förvaltningen har gjort en turné med en trailer som mobilt rum i Angered, på skogsmässan på Elmia samt på världens största digitala festival DreamHack Summer i Jönköping där vi demonstrerat hur vi använder simulatorer i undervisningen.

Våren 2019 arrangerade Naturbruksskolan Svenljunga EM i skog med deltagare från 17 olika länder. Det var den 18:e tävlingen och det var första gången tävlingen hölls på svensk mark. Tävlingen slog rekord i antalet deltagande damlag. Förutom tävlingarna arrangerades kunskapsseminarier om skogsnäringen, öppet hus, prova-på-aktiviteter och en stor branschmässa.

3 Regiongemensamt arbete

3.1 Verksamhetens miljöarbete

En ny miljöplan för Naturbruksförvaltningen har beslutats tidigt 2019 och utifrån den planen har miljöarbetet lagts upp under året.

Naturbruksförvaltningen har tillsatt en miljöorganisation med miljösamordnare centralt och miljöombud på varje skola och enhet.

Gruppen arbetar med att ta fram underlag för miljötemadagar, uppdaterar kemikalieförråd samt arbetar med kunskap om miljö och klimat i avseende att utbilda personal, elever, studerande och externa besökare.

Fokus under hösten har varit att avyttra kemikalier till förmån för mer hållbara alternativ när behov finns.

Under året har vi arbetat med att minska miljösvinn i skolornas matsalar, öka andelen återtag från skolornas köksväxtodlingar och djurproduktioner. (se nedan) Även viltkött från nedlagt vilt används i skolornas restauranger. Att föra in en större andel vegetariskt protein testas också genom s.k. proteinväxling. Ett flertal olika rätter av en lokalt producerad gråärt, Retrija, har tillagats, testats och utvärderats.

Total kvantitet av egenproducerade livsmedel i Naturbruksskolornas kök 2019:

500 kg viltkött (hjort, vildsvin och älg)

7 800 kg kött från lantbruksdjur (gris, lamm och nöt)

4 500 kg potatis

2500 kg grönsaker/rotfrukter

Andelen ekologiska produkter i naturbruksskolornas restauranger har under året varit 43 % i medeltal (Sötåsen 58 %, Uddetorp 30 % och Svenljunga 41 %). Köket på Sötåsen är KRAV-godkänt.

På naturbruksskolorna används det idag ett stort antal simulatorer för att i första hand minska användandet av traktorer och skogsmaskiner. Under året har vi använt dessa under mer än 6000 timmar. Med en medelförbrukning av åtta liter per timme så har vi i år sparat mer än 48 000 liter drivmedel genom användandet av simulatorer i undervisningen.

Alla projekt i förvaltningen ska bidra till hållbar utveckling. Ett av projekten som startade under året är Green Valleys, ett treårigt projekt med mål att etablera en utvecklingsplattform för att demonstrera hur bioraffinering kan nyttja gräsmarker till att leverera hållbart producerade energiprodukter och proteinfoder. Råvaran som går in i raffinaderiet är färskt eller ensilerat gräs och ut kommer tre fraktioner; fiber, proteinpasta och sockerlösning. Våren 2020 ska anläggningen som uppförs på Naturbruksskolan Sötåsen vara klar att testköras och därefter kommer SLU att genomföra utfordringsförsök för skolans nöt- och grisbesättningar. Klimatnyttan kommer genom hållbar, regional produktion av högvärdigt proteinfoder och bioenergi från fleråriga gräsmarker, vilket har lägre miljöpåverkan än ettåriga grödor.

Naturbruksförvaltningen arbetar vidare med biologisk mångfald i jordbrukslandskapet. Inventeringar under året har funnit att genomförda

insatser har gynnat antalet insekter, fjärilar och fåglar. Flera rödlistade arter har ökat i antal.

3.2 Folkhälsa

Naturbruksförvaltningen har som mål att producera utbildning och utveckling inom den gröna näringen och bidrar på detta sätt till folkhälsan. Exempel på gröna näringens koppling till folkhälsoperspektivet är bl a en hållbar konsumtion av livsmedel, minskad miljöpåverkan, säkerställa matproduktion både genom arbetskraftsutbud och nya lämpliga grödor. Naturbruksförvaltningen bidrar till utveckling i alla dessa aspekter. Gröna miljöer, skog och djur bidrar också till positiva effekter på människors välbefinnande och förväntas i framtiden användas i terapeutiska syften i större utsträckning.

3.3 Mänskliga rättigheter och jämlik vård

Naturbruksförvaltningen har tagit fram en världgrundsplattform och likabehandlingsplan som styr vårt arbete och förhållningssätt människor emellan. En Likabehandlingsplan mot diskriminering efterfrågas i diskrimineringslagen och en årlig plan mot kränkande behandling efterfrågas i skollagen. Vi förenar dem i en gemensam plan kallad Likabehandlingsplan. Den förvaltningsövergripande planen kompletteras med en plan för varje skola.

Planen omfattar gymnasiet, särskolan, vuxenutbildningen, yrkeshögskolan och uppdraget att stödja de gröna näringarnas tillväxt samt våra medarbetare. Arbetsmiljön för elever, studerande, kunder och medarbetare vid naturbruksskolorna i Västra Götalandsregionen ska alltid präglas av en atmosfär som gör att varje individ känner sig trygg, respekterad, uppmärksam och lika behandlad oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionshinder. Diskriminering, av något slag, ska inte förekomma. Vi har nolltolerans mot mobbning, främlingsfientlighet, diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling på våra skolor. Denna plan ska syfta till att främja alla elevers, studerandes, kunders och medarbetares lika rättigheter och att förebygga och förhindra diskriminering, främlingsfientlighet, trakasserier och annan kränkande behandling. Naturbruksförvaltning elevhälsa arbetar mycket aktivt med världgrundfrågor både på individ och grupp och organisationsnivå.

3.4 Verksamhetens säkerhets- och beredskapsarbete

Förvaltningen har aktivt arbetat med systematiskt brandskyddsarbete på samtliga enheter under 2019. Larm och låsningssystem har utvecklats under 2019 på Svenljunga och Uddetorp. Förvaltningen har under 2019 påbörjat behovsöversyn av kameraövervakning i våra driftsmiljöer.

Förvaltningen har under 2019 inventerat beredskapsbehovet vid extrem väder eller annan störning i samhället med tanke på att säkerställa utbildningsbehovet.

3.5 Lärdomar/förbättringsområden efter genomförd intern kontroll 2019

Kontroller och insatser har genomförts i enlighet med plan för intern kontroll, exempelvis har utbildning inom arbetsmiljöarbete genomförts med samtliga chefer, dialog har inletts med fastighetsnämnden för att hantera risken kring framtida hyresnivåer, nya rutiner har arbetats fram för att främja en trygg skolmiljö under dag- och kvällstid för att motverka att kränkningar sker.

Risken för att framtida hyresnivåer blir för höga samt att elever eller personal utsätts för kränkningar bedöms vara fortsatta risker för verksamheten och därmed väsentliga att fortsatt kontrollera under kommande år. Övriga områden som ska följas 2020 är risken för låg beredskap för vädrets påverkan på utbildningens resurser, risken för långa upphandlingsprocesser och vilken påverkan det har på verksamheten samt konsekvenserna av konkurrensutsättningen av andra utbildningsaktörer.

3.6 Inköp

i vårt arbete 2019 har vi fokuserat några upphandlingar som inte genomförts under flera år. Dessa har nu genom gemensamma krafter upphandlats och våra större inköp under året har genomförts. Vi har fortsatt långa ledtider för upphandlingar relaterade till vår skolverksamhet. Vi har under början av 2019 haft en utsedd inköpare inom organisationen som varit vår motpart. Detta bidrog till att våra behov fick en större fokus och vår verksamhet fick en större möjlighet att möta rätt inköpare snabbare. Denna kontaktperson valde under våren att lämna organisationen vilket medfört återigen längre ledtider och mindre kunskap att möta våra behov. Vi har inte uppnått våra mål om inköp enligt den policy som finns.

4 Mål och fokusområden

4.1 Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen

4.1.1 Arbetsmarknaden ska utvidgas genom hållbara transporter och samverkan med näringsliv och forskning i Västra Götaland

Flertalet av de utvecklingsprojekt som bedrivs i Naturbruksförvaltningen består av olika projektparter från akademi och andra organisationer, t.ex. SLU, Chalmers, RISE, Agroväst, Hushållningssällskapet samt Lokalproducerat i Väst. Några av projekten har tittat på hur vi kan öka andelen lokalt och regionalt producerade varor och hur dessa kan transporteras på kortast möjliga sätt. Ett annat projekt har undersökt möjligheterna att återföra träaska till skogen efter att först ha använt askan för att producera biogas. Logistik har varit en viktig aspekt.

Naturbruksförvaltningen strävar efter att utveckla fler digitala arbetssätt som ska bidra till ett minskat resande. Pågående projekt med telepresence-robotar i undervisningen är ett exempel på detta. Ett annat är att förvaltningen deltar i en regional samverkansgrupp med syfte att ersätta onödigt resande med digitala mötesalternativ bland annat genom att agera testförvaltning för ny digital mötesutrustning.

4.1.1.1 Göra Västra Götaland till modell för hållbar landsbygdsutveckling och samspel stad/land

Naturbruksskolorna har viktiga roller som mötesplatser och motorer för hållbar utveckling. Pågående projekt och integrationsutbildningar vid Angereds gård är en bro mellan stad och land där olika kulturer samverkar till modeller för hållbarhet och affärsutveckling. Projektet kring modellodling som ska producera grönsaker och utveckla metoder att odla i gränslandet stad-land har fungerat väl och rönt stort intresse. Projektet avslutas 2021.

Förra året startade ett samverkansprojekt med Göteborgsoperan, där livsmedel som producerats vid Naturbruksförvaltningens skolenheter serverats på Göteborgsoperan. Samarbetet som fortsatt under året, har varit uppskattat och fungerat bra.

Biologisk mångfald är avgörande för en hållbar landsbygdsutveckling och i ett av förvaltningens utvecklingsprojekt har aktiviteter genomförts och åtgärdsplaner har tagits fram för utveckling av jordbruken på naturbruksskolorna Sötåsen och Uddetorp. Projektet avslutas med en konferens i februari 2020. På Naturbruksskolan Svenljunga har inventeringar genomförts och kommande år ska olika växttyper planteras för biologisk mångfald och viltvårdande åtgärder. Fortsatta inventeringar ska göras för att följa utvecklingen.

Naturbruksförvaltningen har i samverkan med RISE arbetat med ett projekt för att förbättra arbetssituationen i häststallar. En hjälpreda i form av en prototyp som kan fungera i befintliga, traditionella stallmiljöer och i många typer av arbetsmoment har tagits fram och testades i slutet av året med goda resultat. Fler funktioner är aktuella att utveckla på sikt.

Naturbruksförvaltningen har ett samarbete med Botaniska trädgården där betesdjur från en av våra skolenheter finns på Botaniska under sommaren. Det har gett många positiva effekter i stadsmiljö vad gäller öppna landskap och biologisk mångfald och visar även på möjligheterna till god köttproduktion och ett sätt att minska fossila bränslen i skötsel av grönytor i städer.

4.1.1.2 Stärka VGRs arbete med matchningen på arbetsmarknaden

Det pågår kontinuerlig omvärldsbevakning och analys för att vår verksamhet ska vara aktuell och uppdaterad. Ett dialogmöte har hållits med lantbruksbranschen där förslag och synpunkter på befintliga och nya yrkeshögskoleutbildningar och yrkesvuxutbildningar framkommit. Detta följs upp och bearbetas för att aktualisera befintliga utbildningar inom YH och Vux, och ger underlag för nya utbildningar och koncept för olika kompetenshöjande insatser som tex öppna föreläsningar och kortkurser.

APL är en annan av de kanaler som används. I arbetet med APL får eleverna själva komma med förslag om vad det önskar arbeta med efter sin utbildning. Utifrån det matchas rätt handledare och bransch med eleven. Under de 16 veckor som eleverna gör APL blir många elever inkluderade på arbetsplatsen och många får anställning efter avslutad utbildning. APL blir dessutom en möjlighet för eleverna att skapa ett nätverk. På skolorna arbetas det även med internationella kontakter och APL platser. Detta främjar elevernas nätverk ytterligare och ökar elevernas självständighet.

Digitala plattformar används vid APL för att ytterligare öka möjligheterna att hitta bra APL platser.

4.1.1.3 Västra Götalandsregionen ska verka för att stärka innovationskraften i Västra Götaland

Behovsinventeringar och omvärldsbevakningar har genomförts under året. Hearingar, workshops och enkätundersökningar med fokus på nya projekt har genomförts inom lantbruk, skog, hästnäring och trädgård.

Behovsinventeringarna och omvärldsanalyserna har använts i arbetet med att forma nya projektansökningar. Nära samverkan har skett med leverantörer och partners inom AI, digital teknik, simulatorbaserad undervisning och digitala verktyg i skolan. Förutsättningarna för utveckling av sorteknik och ökad automation för de gröna näringarna samt i Naturbruksförvaltningens verksamheter och testmiljöer har varit i fokus under årets senare del. Grunden för nya innovationsprojekt har lagts i samverkan med andra aktörer.

4.1.2 Skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska

4.1.2.1 Bryta utanförskap och segregation och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv

Naturbruksförvaltningens samtliga utbildningar bedriver ett aktivt samarbete med näringsidkare inom den gröna näringen via praktik (APL, LIA) samt branschråd och branschdialoger, för att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv.

Förvaltningen driver 3 st integrationsutbildningar med språkstödsinsatser samt erbjuder lärlingsutbildning med språkstöd som pilot i Skaraborg. Integrationsprojekt Sötåsen och Dingle. Påbörjat samarbete med lärcentrum Falköping och fortsatt samarbete med Folkhögskolan i Angered.

Integrationssatsningen i Angered har rönt stort intresse samt har bra sökandetal inför vårens starter.

I höstas deltog även gymnasieskolorna på en utbildnings och marknadsföringsdag vid Angereds gård där man berättade om och visade de utbildningar som man erbjuder på våra skolor

Mycket tid läggs också under elevernas första år på att ge dem en god inblick i bransch bland annat genom studiebesök, vilket ger dem en bra start och en god grund för introduktion på APL och inför framtida val av specialisering. Detta ger eleven goda förutsättningar att lyckas även de kommande åren. Då elevernas förkunskap är mycket olika blir detta extra viktigt för att ge alla samma chans att lyckas. Kopplingen mellan utbildning och arbetsliv är stor då en stor del av utbildningen ligger på APL. Detta ger stor förståelse för arbetslivet och utbildningen som en väg till arbete.

De handledare som används på APL-platserna är viktiga för eleverna och arbete görs för att alla handledare ska vara utbildade och arbeta för att eleverna ska bli inkluderade på arbetsplatsen.

På skolan arbetas det med samverkan mellan skolformer (SMD, NB och Integration) för att öka förståelsen för olikheter och skapa en gemensam värdegrund.

För Gymnasiesärskolans elever arbetas det aktivt med utslussning som en mycket viktig del för elevernas fortsatta framtid, arbetet görs tillsammans med Arbetsförmedlingen. Detta görs även för de elever i gymnasiet som har rätt till stöd från AF.

Skolorna har ett lokalt programråd där det kontinuerligt arbetas med att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Ett av det lokala programrådets primära uppgifter är att identifiera ny utveckling samt kunskaper som krävs inom branschen och förmedla det till undervisande lärare så att elevens lärande hela tiden är uppdaterat utifrån branschens behov.

4.1.3 Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska

Naturbruksförvaltningen driver sin fordonsflotta på förnybara drivmedel till 99%. Undantaget är externa tankningar vid långresor. Där kan inte

förvaltningen säkerställa drivmedlets innehåll. För att minska användandet av fossilfri energi utvärderas maskin/bilkörande kontinuerligt och verksamheterna arbetar för en minskad användning eller alternativa lösningar med simulatorer, el eller gas. Byggnaderna inklusive torkar värms upp via externa fjärrvärmeleverantörer.

Vid Naturbruksskolan Sötåsen rötas de organiska gödselmedlen för att ytterligare minska vår miljöpåverkan och för att producera biogas. Förvaltningen medverkar i ett projekt som undersöker möjligheterna att få till ett kretslopp av näringsämnen genom lagring, hygienisering och spridning av klosettatten.

Insatsmedel och gödselmedel (både organiska och mineralbaserade) behovsoptimeras innan användning med sensorteknik vid förvaltningens skolorjordbruk.

Genom återtag av kött, grönsaker och rotfrukter säkerställs även en låg miljöpåverkan vid Naturbruksförvaltningens skolenheters kök.

4.1.3.1 Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar

Hushållssopor hanteras enligt kommunallagen via lägeskommun, då Naturbruksförvaltningen inte har egna hygieniseringsmöjligheter för att kunna producera biogas av restprodukterna. Övrigt restavfall sorteras i möjligaste mån i samverkan med upphandlade parter. Biologiska restprodukter från Naturbruksförvaltningens produktionsanläggningar, används i undervisningen vid odling/produktion av grönsaker, vall, spannmål och skog som organiskt gödselmedel efter kompostering eller rötning.

Återtag av slaktkroppar används i samtliga tre skolkök, egenproducerade grönsaker används i två av tre skolkök. För att kunna leverera till samtliga tre skolkök behövs logistik av livsmedel utvecklas ytterligare.

Upphandlingar sker i samverkan med VGR:s upphandlingsenhet. Naturbruksförvaltningen arbetar successivt med att genomföra ramavtal på samtliga vanligt förekommande förnödenhetsbehov inom Naturbruksförvaltningen.

4.1.3.2 Bättre möjligheter till livsmedels- och energiproduktion samt stimulera ökad användning av biogas

Samhällets efterfrågan är stor på förnybara, resurseffektiva lösningar och förvaltningens biogasanläggning är väl använd som testmiljö. För att ligga i framkant och vara fortsatt attraktiv för forskning har en ansökan till klimatklivet skickats in och beviljades 2019, vilket innebär att biogasanläggningen under kommande år renoveras och uppgraderas för produktion av fordonsgas. Uppgraderingen kommer medföra en fördubbling av gasutbytet vilket medför en ökad tillgång av fordonsgas baserade på organiska rötrest, vilket i sin tur gör att fler av regionens fordon kan

tankas vid tankstationen.

Under året avslutades ett projekt som undersökt möjligheterna att återföra träaska till skogsmark efter att askan först använts för att producera biogas. Ett nytt projekt har beviljats som ska fortsätta att utveckla askfilterteknik för småskalig uppgradering av biogas till fordonsgas på gårdsbaserade biogasanläggningar. Projektet är treårigt och askfiltertekniken kommer att testas på Naturbruksskolan Sötåsen.

4.2 Västra Götalandsregionen ska erbjuda god arbetsmiljö för medarbetarna, kunna behålla och rekrytera rätt kompetens

4.2.1 Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras

Västra Götalandsregionen ska attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Naturbruksförvaltningen har under flera år arbetat med att vidareutbilda medarbetare inom den pedagogiska verksamheten med målet att ha 100 % behöriga lärare. Vid nyrekrytering anställs i första hand medarbetare med rätt behörighet. Det är ofta svårt att hitta yrkeslärare med lärarbehörighet vilket innebär att vi i de flesta fall erbjuder dessa medarbetare deltidstjänstledighet med lön för behörighetsgivande studier. Omfattande och regelbundna kompetensutvecklingsinsatser sker för alla medarbetare vid regelbundna förvaltningsgemensamma kompetensutvecklingsdagar.

4.2.1.1 Fortsätta utveckla modellen för lönekarriär och kompetensutveckling

Västra Götalandsregionen har en gemensam lönepolitik som ska bidra till att vi kan rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens. Förvaltningen gör årligen en lönekartläggning och ser över helheten i lönebildningen i samband med den årliga löneöversynen.

Under hösten påbörjas en kartläggning av samtliga chefers kompetensutvecklingsbehov. Denna kartläggning görs i en gemensam satsning med folkhögskolorna och andra mindre förvaltningar och ska mynna ut i en gemensam kompetensutvecklingsinsats för chefer. Två chefer/rektorer har pågående studier inom den statliga rektorsutbildningen. En gemensam introduktionsutbildning för alla nya medarbetare i förvaltningen har genomförts.

4.2.1.2 Stimulera uppgiftsväxling, nya arbetssätt och arbetsrotation

Ett närmare samarbete med lärarnas fackliga organisationer har inletts under arbetsnamnet ”attraktiva lärartjänster”. I denna dialoggrupp diskuteras bl. a. frågor som berör lärarnas arbetssätt, ev. möjligheter till uppgiftsväxling,

Samverkan mellan olika yrkesgrupper för att skapa en god arbetsmiljö och rimlig arbetsbelastning för lärarna. Gruppen har arbetat fram mallar för uppdragsdialog mellan medarbetare och rektor samt tagit fram en prioriteringsordning för lärarnas arbetsuppgifter. Arbetsgivare och fackliga har gemensamt varit på konferens om helhetsperspektiv inom strategisk kompetensutveckling för lärare.

Gruppen medarbetare som arbetar med stödprocesser som inte är kopplade till de pedagogiska arbetsuppgifterna går under arbetsnamnet ”verksamhetsstöd”. Inom denna grupp sker samverkan över yrkesgränserna gällande arbetsuppgifter. Ytterligare initiativ inom detta område är samverkan med Folkhögskolorna gällande våra stödprocesser enligt uppdrag.

4.2.1.3 Utveckla arbetsgivarvarumärket

Västra Götalandsregionen har som mål att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. Naturbruksförvaltningens sätt att arbeta med arbetsgivarvarumärket är främst att fokusera på medarbetarnas arbetsmiljö och utveckling. Målet är att få våra medarbetare att vilja stanna kvar hos oss och att vi får sökande med rätt kompetens till våra lediga tjänster. Medarbetare ska tala gott om oss som arbetsgivare.

Vi har genomfört förbättringsarbete gällande introduktion av nyanställda. Flertalet deltidstjänster är konverterade till heltidstjänster främst gällande internat. Andra fokusområden där vi varit framgångsrika är ökad dialog och delaktighet gentemot medarbetare. Samtliga resultat i medarbetarenkäten 2019 är förbättrade sedan föregående mätning 2017 med undantag för frågeområdet arbetstid och återhämtning. Fler inom Naturbruk kan rekommendera VGR som arbetsgivare jämfört med alla inom VGR (78 % jämfört med 59 %). HME (hållbart medarbetarskap) index inom Naturbruk är på samma nivå som genomsnittet i VGR. Resultatet är en klar förbättring jämfört med föregående mätning 2017 (från 73 till 78 poäng).

4.2.2 Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska

Västra Götalandsregionens verksamheter ska kännetecknas av arbetsglädje, bidra till ett hållbart arbetsliv och ge förutsättningar för goda levnadsvanor. Under hösten 2019 genomfördes regionens medarbetarenkät vilket visade på en positiv utveckling inom frågor kopplade till medarbetare och arbetsmiljö. Förvaltningen har fortsatt låg sjukfrånvaro. Ackumulerad sjukfrånvaro under 2019 låg på 5,6 % vilket är något högre än 2018 då motsvarande siffra var 5,4 %. Högst sjukfrånvaro har yrken inom kök/städ. Arbete pågår inom detta område i syfte att komma vidare i rehabiliteringsprocessen på individnivå. Ett antal av dessa sjukskrivningar är inte arbetsrelaterade. Under senare delen av 2019 har vi arbetat med riktade arbetsmiljöinsatser på två enheter med stöd av medel från regionen/hälsan och arbetslivet. Samtliga chefer har genomgått regionens arbetsmiljöutbildning.

4.2.2.1 Satsa på ledarskap

Västra Götalandsregionen har som mål att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. För att lyckas med detta behöver våra chefer ha rätt organisatoriska förutsättningar. Chefskapet i regionen ska vara baserat på värdegrund, mål/resultat, utveckling och kommunikation. Koncernledningen har gett förvaltningarna i uppdrag att säkerställa en effektiv ledningsorganisation som följer normtalen för antalet underställda medarbetare, detta uppdrag gäller främst ”linje två chefer”. Under 2019 genomfördes en ledningsöversyn i enlighet med uppdraget. Ledningsöversynen är avslutad och upplevelsen är att den nya organisationen bidrar till bättre förutsättningar för både medarbetare och chefer. Samtliga chefer har genomgått regionens arbetsmiljöutbildning. Chefernas behov av kompetensutvecklingsinsatser har kartlagts under hösten 2019. Förvaltningsgemensamma kompetensutvecklingsinsatser för chefer planeras under 2020.

4.2.2.2 Systematisera arbetsmiljöarbetet, breddinföra goda exempel och utveckla det hälsofrämjande arbetet

I syfte att vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att ständigt arbeta med utveckling och förbättringar. I dialog med de fackliga representanterna har HR-funktionen arbetat med att säkerställa arbetssätt och rutiner i de lokala samverkansråden. Det är i dessa forum och i dialog med närmaste chef som arbetsmiljöfrågor främst ska hanteras. Under hösten 2019 startades en lokal samverkansgrupp i Svenljunga vilket inte funnits under en period då det inte funnits lokala fackliga företrädare. Det har under några år varit svårt att få fackliga företrädare i våra verksamheter. Under 2019 har vi med några undantag fått lokala fackliga representanter och skyddsombud på alla våra arbetsplatser. Det pågår ett arbete med att göra en nulägesanalys/kartläggning av förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete som sedan ska resultera i en plan för det fortsatta arbetet. Detta arbete sker i samverkan med övriga chefer och fackliga representanter. Kvarstår också att mäta medarbetarnas upplevda arbetsbelastning på våra arbetsplatser, vissa arbetsplatser har redan kommit igång med detta. Under 2020 kommer regionen introducera en arbetsmiljöapp som blir ett verktyg för att göra kontinuerliga mätningar. Förvaltningen har med stöd av arbetsmiljömedel genomfört riktade arbetsmiljöinsatser med hjälp av extern konsult på två av våra arbetsplatser hösten 2019

5 Medarbetare

5.1 Arbetsgivarvarumärket

Västra Götalandsregionen har som mål att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. Naturbruksförvaltningens sätt att arbeta med arbetsgivarvarumärket är främst att fokusera på medarbetarnas arbetsmiljö och utveckling. Målet är att få våra medarbetare att vilja stanna kvar hos oss och att vi får sökande med rätt kompetens till våra lediga tjänster.

Medarbetarna ska tala gott om oss som arbetsgivare.

Naturbruksförvaltningen har haft en positiv utveckling av HME-index (hållbart medarbetarindex) i medarbetarenkäten 2019 jämfört med 2017 vilket är glädjande. Resultatet har stigit från 73 till 78 poäng. Fler inom Naturbruk kan rekommendera VGR som arbetsgivare jämfört med alla inom VGR (78 % jämfört med 59 %).

Personalomsättning och antalet avgångar har mer än halverats mellan åren 2018 och 2019.

5.2 Chefsförutsättningar

För att lyckas med målet att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare behöver våra chefer rätt organisatoriska förutsättningar. Chefskapet i regionen ska vara baserat på värdegrund, mål/resultat, utveckling och kommunikation. Koncernledningen har gett förvaltningarna i uppdrag att säkerställa en effektiv ledningsorganisation som följer normtalen för antalet underställda medarbetare. Ledningsöversynen avslutades under 2019 och upplevelsen är att den nya organisationen bidrar till bättre förutsättningar för både medarbetare och chefer. Samtliga chefer har genomgått regionens arbetsmiljöutbildning. Chefernas behov av kompetensutvecklingsinsatser har kartlagts under hösten 2019. Förvaltningsgemensamma kompetensutvecklingsinsatser för chefer är planeras under 2020.

5.3 Hälsa och arbetsmiljö

Västra Götalandsregionens verksamheter ska kännetecknas av arbetsglädje, bidra till ett hållbart arbetsliv och ge förutsättningar för goda levnadsvanor.

5.3.1 Sexuella trakasserier

Förekomsten av sexuella trakasserier är låg, ca 2% av medarbetarna anger att det upplever sig blivit utsatta. Resultatet ligger på motsvarande nivå som VGR i genomsnitt.

5.4 Personalvolym, personalstruktur och personalkostnadsanalys

Antalet nettoårsarbetare uppgår till 256 vilket är 12 mer än föregående år. Vi har under större delen av 2019 legat på lägre bemanning än jämfört med föregående år. Detta är beroende på att under föregående år fanns ett antal medarbetare under omställning.

Den totala övertiden är drygt 7300 timmar vilket är 4 % lägre än motsvarande period föregående år. Vi hade mycket övertid under april och maj vilket var relaterat till EM -skog i Svenljunga: Dessa två månader svarade för en tredjedel av årets övertid.

Vi har under året fördelat om resurser från ledning och central administration till att anställa ett antal mentorer på skolorna, utökad boendestöd på våra internat. Vi har även haft fler elever än budgeterat vilket inneburit fler pedagoger än budget.

5.4.1 Nettoårsarbetare volymförändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Beskrivning	Personalgrupp	Antal	VÖ K- TÖ K- KoK	Centr al	Ege n	Ofina ns	Exte rn
Nya eller utökade uppdrag			Finansiering				
Mentorer		4			X		
Elevassistenter		7					X
Förstärkt boendestöd		5			X		
Pedagoger		6			X		
Totalt							
Uppgiftsväxling							
Totalt							
Övertagande av verksamhet samt egen regi							
Totalt							
Normtal bemanning (10-35 underställda)							
Chefsöversyn		-7			X		
Totalt							
Övrigt							
Minskad administration		-3			X		
Totalt		12					

5.5 Arbetsmarknadsinsatser

Västra Götalandsregionen arbetar med insatser för att minska arbetslöshet och öka delaktighet i samhället. Personalutskottet har givit förvaltningar och bolag i uppgift att genomföra arbetsmarknadsinsatser till grupper som står utanför arbetsmarknaden. Syftet är att ge unga arbetslösa, funktionsnedsatta och nyanlända en större möjlighet till arbete, men också att väcka intresse för yrken vi har i VGR. Naturbruksförvaltningen har ett måltal på två personer årligen. 2018 nådde vi vårt måltal, då vi anställt en "Extra tjänst" via Arbetsförmedlingen och en långtidsarbetslös funktionsnedsatt medarbetare. Under 2019 avslutades en av anställningarna och Extra tjänsten gjordes om till ett "Ny startsjobb". Vi arbetar vidare för att uppfylla vårt måltal 2020 som fortsatt är två personer.

6 Ekonomiska förutsättningar

6.1 Ekonomiskt resultat

Resultatet hittills i år har varit väldigt positivt. Vi har haft en lägre bemanning under en stor del av året. Vi har även haft fler elever än budgeterat vilket har bidragit positivt. Vi har under året fördelat om resurser från ledning och kanslifunktionen till våra skolor.

Omfördelning under året att öka ambitionerna inom ett antal områden kommer medföra högre kostnader samt att vi förstärker inom de pedagogiska områdena och även på våra förstärkta boenden. Vi har under sommaren haft lägre kostnader relaterat till semester. Det ökade överskottet under våren och sommaren har inneburit att årets överskott blev positivt med 9,2 mnkr. Den omfördelning av resurser som genomförts i år har inneburit att vi haft vakanser som har tagit längre tid att tillsätta än väntat. Under hösten har vakanserna tillsatts vilket inneburit att förvaltningens ekonomi har varit i balans.

6.1.1 Resultaträkning för utförare regional utveckling

Årsvärden					
Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Avvikelse budget/utfall	Förändring utfall/utfall 1 %
Driftbidrag från nämnd inom regionen	148,3	148,3	145,4	0,0	2,0%
Statsbidrag	3,3	3,4	4,6	-0,1	-27,6%
Övriga erhållna bidrag	9,5	11,2	30,4	-1,6	-68,6%
Biljettintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	
Försäljning av tjänster	100,1	92,8	82,6	7,3	21,2%
Hyresintäkter	5,4	5,4	5,4	0,1	0,7%
Försäljning av material och varor	9,9	9,5	9,2	0,4	6,8%
Övriga intäkter	2,3	0,3	4,6	2,0	-50,4%
Verksamheten intäkter	278,7	270,7	282,0	8,0	-1,2%
Personalkostnader, inkl. inhyrd personal	-161,2	-166,4	-157,9	5,2	2,1%
Direkta trafik kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	
Verksamhetsanknutna tjänster	-23,6	-23,5	-24,1	0,0	-2,1%
Material och varor, inkl. förbrukningsmaterial	-24,3	-18,7	-27,9	-5,6	-13,0%
Lokal- och energikostnader	-32,5	-30,5	-40,6	-2,0	-19,9%
Lämnade bidrag	-2,1	-1,3	-3,9	-0,8	-44,5%
Övriga tjänster, inkl. konsultkostnader	-8,5	-6,4	-6,3	-2,0	34,0%
Övriga kostnader	-12,0	-17,4	-16,3	5,4	-26,3%
Avskrivningar	-4,9	-5,7	-4,6	0,8	8,1%
Verksamhetens kostnader	-269,1	-270,0	-281,5	0,9	-4,4%
Finansiella intäkter/kostnader m.m.	-0,4	-0,7	-0,6	0,3	
Obeskattade reserver	0,0	0,0	0,0	0,0	

Resultat	9,2	0,1	0,0	9,1	

6.1.2 Intäktsutveckling

Intäkterna för förvaltningen uppgår till 278.7 mnkr vilket är 8,0 mnkr högre än budget, avvikelserna är relaterade till högre intäkter på utbildningar. Vi har även haft positivt resultat av virkesförsäljningar där utfallet blivit betydligt bättre med avseende på högre timmerpriser.

6.1.3 Kostnadsutveckling

Kostnaderna har ackumulerat uppgått till 269 mnkr vilket är 1,1 mnkr lägre än budget. Avvikelsen är lägre personalkostnader vilket är relaterat till ett lägre antal anställda under de tre första kvartalen.. Vi har under kvartal 2 och 3 varit 20 nettoårsarbetare lägre än budget.

Vi har fortsatt förstärkt för att säkerhetsställa att alla elever uppnår de mål som planeras. Vi har under året haft något högre kostnader för lokalkostnader, köpta tjänster, resor och transporter samt förbrukningsvaror.

6.2 Åtgärder vid ekonomisk obalans

Förvaltningen har under flera år varit under omställning för att nå en långsiktigt ekonomisk balans. Verksamheten har anpassats utifrån de tidigare politiska beslut som är tagna. Under 2019 har det genomförts en ledningsöversyn där det även genomförts en omfördelning av resurser inom verksamheten. Dessa åtgärder kommer bidra till att förvaltningens ekonomi kommer vara balanserad på både kort sikt och längre sikt.

6.3 Eget kapital

Förvaltningens egna kapital var 2,5 mnkr vid 2019 års ingång.

Enligt det samverkansavtalet som finns mellan regionen och de 49 kommunerna så får förvaltningen behålla det ekonomiska överskott som är relaterat till gymnasieverksamheten. Förvaltningens totala överskott har uppgått 9,2 mnkr. Av detta är 6,3 mnkr relaterat till gymnasieverksamheten. Gymnasieverksamheten har haft högre intäkter som uppgått till 4,2 mnkr samt haft lägre kostnader på 2,1 mnkr.

Enligt regionens regler får detta överskott avsättas till det egna kapitalet. Förvaltningen ökar det egna kapitalet till motsvarande 2% av omsättningen vilket innebär 3,1 mnkr. Enligt samverkansavtalet disponeras 5,5 mnkr som är relaterat till gymnasieverksamheten Det innebär att det egna kapitalet vid 2019 års utgång uppgår till 11,1 mnkr.

Förvaltningen har definierat en lista på engångsåtgärder som planeras under 2020 för att förbättra gymnasieverksamheten.

6.4 Investeringar

Förvaltningen har 2019 investerat för 7,1 mnkr. De största investeringarna är ny skotare samt en ny vapencontainer till Svenljunga. Redskapsbärare samt foderblandare till Sötåsen. Häst simulator till Axevalla samt utrustningsinvesteringar till verksamheten. Förvaltningen har utöver detta

anskaffat två traktorer för 3,4 mnkr, dessa har finansierats via regionens leasing och redovisas inte som investering. I budgeten låg dessa som investering. Detta innebär att vi utnyttjat den investeringsram förvaltningen haft under 2019.